

NAŠA PASTORALA

- 31 Maja Lopert: *Je sodobna religioznost le nova modna muha?*
- 33 Brigita Perše: *Duhovnik izkušen spremljevalec*
- 35 Brigita Perše: *Odkrivanje in angažiranje karizem*
- 37 Marija Maučec-Suša: *Krstna pastorala z neporočenimi starši novokrščencev*
- 39 Mojca Bertonsel: *Prekvasiti svet*
- 41 Maja Lopert: *Postmoderno iskanje stika z lastno globino v religiji*
- 44 Tadej Stegu: *Kateheza in osebna vera*
- 46 s. Metka Kastelic HMP: *Mladi včeraj, danes, jutri*
- 48 Gregor Kunej: *Rojstvo novih generacij pastoralnih delavcev za mlade*
- 51 Gregor Kunej: *Ponudba na področju mladinske pastorale*
- 54 Klemen Svetelj: *Druga redna plenarna seja ŠPS*

NAŠA PASTORALA je škofijska priloga *Sporočil slovenskih škofij*.
Izdaja Pastoralna služba pri Nadškofijskem ordinariatu v Ljubljani,
Ciril-Metodov trg 4, 1000 Ljubljana. Tehnični urednik Brigita Perše.
Prelom Salve d.o.o. Ljubljana. Odgovarja Igor Dolinšek

✉ Maja Lopert

Je sodobna religioznost le nova modna muha?

»Za izvrševanje svoje naloge je Cerkev v vsakem času dolžna preiskovati znanja časov in jih razlagati v luči evangelija. Tako more potem na vsakem rodu prilagojen način odgovarjati na večno vpraševanje ljudi o smislu človekovega sedanjega in prihodnjega življenja in o njunem medsebojnem odnosu. Treba je torej spoznati in razumeti svet, v katerem živimo, ter njegova pričakovanja.« (CS 4,1)

Opazanja raziskovalcev religioznosti

Raziskovalci sodobne religioznosti opažajo, da tradicionalna, na religiozne institucije vezana oblika religioznosti izginja, namesto nje pa je vse več nevidne, na posameznika vezane religioznosti. Za slednjo, kot npr. za danes zelo popularne različne oblike meditacije, je značilno, da zelo poudarja pomen doživetja, osebnega izkustva religioznega.

Pri tem se nam zastavi vprašanje, ali gre pri vsem tem le za novo modno muho ali pa kaže na to, da **so se s spremembami v družbi in kulturi spremenile tudi človekove potrebe**, ki jih tradicionalna duhovnost ne pokriva dovolj?

Institucionalizacija življenja

Ena bistvenih značilnosti sodobne družbe je njena razčlenjenost na posamezna, med sabo ločena področja, ki jih urejajo značilne družbene strukture, t. i. »institucije«. Pomembno je, da posamezniku vsaka institucija daje navodila zgolj

Foto: Ivan Likar

za tisto področje življenja, ki je v njeni pristojnosti –ostali del človekovega življenja in sploh on sam kot »celota« je ne zanima. (Luckmann, Döring, Zulehner) Kot ugotavljata sociologa F.-X. Kaufmann in G. Stachel sodobne družbe v enoto ne povezuje predvsem enotno razumevanje sveta, ki se razteza na vsa področja življenja, pač pa veliko bolj »normativna« legitimizacija, pravni red, ki se sklicuje še na nekaj t. i. »temeljnih vrednot« družbe. V predmodernih družbah pa so bile vezni člen družbe bistveno bolj ideje, enotno pojmovanje sveta, ki je bilo skupno njihovim članom. V zahodnoevropskih družbah je imelo pri tem osrednji pomen prav krščanstvo. Socialni red se je zdel nespremenljiv ter odsev kozmičnega reda. Že ob rojstvu človeka je bilo jasno, kakšen bo njegov družbeni položaj v prihodnosti. V skladu s tem so ga tudi vzgajali; vzgoja se je raztezala na vsa področja njegovega življenja in je to doživljal kot samoumevno. Vedel je, kaj je zanj in za njegov stan primerno. V tej vseobsegajoči mreži socialnih odnosov je zlahka našel svojo iden-

titeto in so mu jo nenehno potrjevali stiki z drugimi člani družbe.

Za počutje posameznika v sodobni družbi je pomembno, da do vsake teh družbenih institucij posameznik nastopa v precej natančno predpisani vlogi, ki se nanaša zgolj na del njegovega življenja. Družba človeka danes ne obravnava kot določeno osebo, kot kompaktno celoto, ampak le še kot množico njegovih vlog, npr. kot državljana, člana neke Cerkve, nosilca določene poklicne vloge, očeta ... V teh vlogah je pogosto postavljen pred popolnoma različne zahteve, norme in pričakovanja, ki mu ne omogočajo nekega enotnega in celovitega razumevanja samega sebe in od njega pogosto zahtevajo, da bi se moral že v teku enega samega dneva preleviti v nekaj različnih osebnosti. Ker družba svojega funkcioniranja in sankcioniranja ne gradi več na enotnem svetovnem nazoru, obstaja v njej sočasno veliko različnih prepričanj, veliko različnih subjektivnih smislov življenja pa tudi veliko različnih opredelitev človekove identitete, skratka – pluralizem.

Psihološke posledice

Zato ni težko razumeti, da je ena temeljnih psiholoških značilnosti življenja v sodobni družbi problem, ki ga imajo njeni pripadniki s svojo identiteto, z vprašanjem, kdo pravzaprav sploh so. (Kaufmann, Stachel) Morajo jo namreč sami poiskati in tudi ohraniti. Prav tako igra glede človekovega občutka gotovosti nedvomno negativno vlogo pluralizem, saj »izbiro ne samo dovoljuje (...), temveč tudi sili k njej. Ni več mogoče ne izbirati (...).« (Berger, Luckmann), kar je psihološko za človeka zelo neudoben položaj. Pomoderna kultura je tako čas brez jasne človekove

identifikacije pa tudi brez jasnega življenjskega vodila, brez gotovosti glede tega, kako naj si posameznik izbira življenjske cilje in vrednote.

Prav v omenjenih krizah identitete in orientacije, ne pa v drugačni »vrsti« človeka, v njegovi izgubi smisla tudi za drugačne in ne zgolj materialne vrednote, je potrebno iskati poglobitveni izvor sprememb na področju religioznosti. Z religioznostjo, ki poudarja predvsem posebnosti in individualnost posameznika, poskuša le-ta v družbi, ki je razdeljena na posamezna, med sabo komaj še povezana področja, spet vzpostaviti ravnotežje, dobiti občutek celostnosti, lastnega osebnega jedra, odgovor na vprašanje, kdo je on sam kot konkretna oseba. Tudi veliko poudarjanje pomena religioznih doživetij v sodobni religioznosti ni neka modna kaprica, pač pa ga je mogoče dobro pojasniti, če se vprašamo, na kaj se v pluralistični poplavi raznih mogočih odgovorov še najbolj lahko zanesemo. Odgovor je: naša lastna izkustva, naša lastna doživetja. To je tisto zadnje in najtrdnjše, po čemer se pri svojem odločanju orientiramo in nič drugače ni glede tega tudi pri naši religioznosti.

Povzetek

Nikakor torej ni naključje oziroma le »modna muha«, da sodobna religioznost tako močno poudarja **osebo posameznika in pomen religioznih doživetij**. Ti namreč odgovarjata novonastalim potrebam v naši kulturi, sta tako rekoč »znamenji časa«, o katerih govori *Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu*, zaradi česar bi morala Cerkev bolj kot doslej uvajati take načine dela in sredstev, ki bodo to dvojje tudi omogočali. ■

✍ Brigita Perše

Duhovnik izkušen spremljevalec

Znan je pregovor: »Po duhovnikih vera gor, po duhovnikih vera dol.« Modeli občestvene prenove župnije po drugem vaticanskem koncilu zahtevajo spremenjeno vlogo duhovnika v občestvu. S tem namenom v nadaljevanju povzemamo nekaj najpogostejše pričakovanih lastnosti duhovnika danes.

Slika: Kristus z emavškima učencema, 2003

Želene sposobnosti duhovnikov

Biti zgled v verskem življenju. Študija »Pfarrbild 2000« je pokazala, da župljani od župnika pričakujejo predvsem, da jim je moralno-duhovni zgled. Tako je npr. že Avguštin zapisal o svojem »učitelju« škofu Ambrožu: »Vzljubil sem ga, sprva sicer ne kot učitelja resnice – saj te v cerkvi slej ko prej nisem pričakoval (...), pač pa kot človeka, ki je bil dober in prijazen z menoj.« **Raziskava** v treh du-

najskih cerkvah¹ je pokazala, da imajo ljudje **pridigo** za zelo pomembno. Od nje pričakujejo predvsem aktualizacijo, povezavo z življenjem. Raziskava je tudi pokazala, da je to, kako ljudje doživljajo sv. mašo, precej odvisno od osebnosti pridigarja oziroma od njegove avtentičnosti. Danes, ko pomen formalnih avtoritet upada, vedno bolj pa pridobiva pomen osebnosti, je zgled pravzaprav edina oblika oznanjevanja, ki je ohranila verodostojnost. Tako vedno bolj postaja jasno, da kriza vere v prvi vrsti ni kriza veroizpovedi ali sporočila, marveč kriza govornice ali prenosnikov vere.

Duhovniki imajo **kompleksno identiteto**, ki prikazuje njihov način življenja v svetu. Duhovniki so ljudje in so verujoči kristjani oziroma učenci Jezusa Kristusa v njegovi Cerkvi. Živijo pa tudi posebni zakramentalni način življenja kot del duhovniškega stanu Cerkve. Od duhovnika se pričakuje, da se nenehno vsestransko, človeško, duhovno, umsko, pastoralno, sistematično in osebno oblikuje (CD 56), da lahko evangelij oznanja vedno na »novo«.

Karl Rahner razlaga, da če je bil pred drugim vaticanskem koncilom duhovnik bolj nekakšen posrednik med Bogom in človekom, je sedaj bolj na strani človeka. *Maja Lopert* opozarja, da pri duhovnem vodenju identiteta duhovnika ni več »oče«, ampak »izku-

šen spremljevalec«, »mojster«, ki ima vedno čas za ljudi, če so potrebni pogovora. Njegova vloga je vloga pomočnika, svetovalca, tistega, ki opogumlja, ne pa vloga posrednika, disciplinatorja, sodnika in avtoritete.²

Sposoben je podpirati talente drugih in s tem širiti krog sodelavcev.

Sposoben je vzpostavljati stike z verniki in sprejemati vse ljudi brez razlike – biti dušni pastir. Dokument *Duhovnik, pastir in voditelj župnijskega občestva* poudarja, da mora biti duhovnik »vodnjak Božjega življenja« v župniji. Posebej je v dokumentu poudarjeno, da je duhovnik po mašniškem posvečenju graditelj krščanske skupnosti oziroma občestva.

Sposoben je koordinirati sodelavce, zaradi česar naj bi vsaj delno obvladal naloge s področja »menadžmenta« ipd.

Plenarni zbor je o pričakovanih lastnostih duhovnikov na kratko zapisal: »Verniki od duhovnikov upravičeno pričakujejo, da so preprosti in odprti do vsakega človeka, solidarni z ljudmi, v svojem odnosu do sobratov in do škofa prisrčni, da se posvečajo molitvi in oznanjevanju, pospeševanju zakramentalnega življenja, skrbi za uboge, vodenju občestva vernih, skratka opravičilo, ki so za njihovo poslanstvo osrednjega pomena« (PZ 401).

Nevarnosti

Seveda ne manjka tudi notranjih nevarnosti, kot so birokratizem, funkcionalizem, demokraticizem, bolj menedžersko kot pastoralno načrtovanje. V nekaterih okoliščinah je, žal, duhovnik pod pritiskom množice odvečnih struktur, ki ga tako obremenjujejo, da doživlja negativne posledice tako na

psihofizičnem kot na duhovnem področju, to pa je v škodo njegovemu služenju (CD 99, 29).

Škofijski duhovniki

Škofijski duhovniki ljubljanske nadškofije so bili leta 2010 povprečno stari 57,4 let. Če pogledamo njihovo starostno piramido, vidimo, da je bilo tega leta največ duhovnikov v starostni skupini 60–65 let.

Ob takšni »neugodni« starostni strukturi duhovnikov in ob obstoječem številu bogoslovcev lahko predvidujemo, da bo v prihodnje v ljubljanski nadškofiji še več župnij ostalo brez župnika v kraju, in to takoj, ko številna »koncilna generacija« duhovnikov ne bo mogla več pastoralno delovati. To pomeni, da bo v prihodnje po vsej verjetnosti več župnij v soupravi iz bližnjih (sosednjih) župnij.

Namesto sklepa

Zaradi vsega omenjenega so zelo umestne besede Roberta Zollitscha, ki meni, da bi se morali danes duhovniki spet bolj osredotočiti na **naloge, ki jim gredo po posvečenju**. Duhovniška služba je namreč skozi stoletja prevzela vrsto funkcij in s tem nalog, ki jih je v Novi zavezi opravljal več oseb in ki pogosto nimajo kaj početi z duhovniškim posvečenjem. ■

1 Prim. Zulehner, Paul Michael, Markus Bera- nek, Sieghard Gall, in Marcus König. 2004. *Gottvoll und erlebnisstark: Für eine neue Kultur und Qualität unserer Gottesdienste*. Ostfildern: Schwabenverlag AG.

2 Prim. Lopert, Maja. 2007. *Življenjska relevantna religije in institucija cerkve*. Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani.

✍ Brigita Perše

Odkrivanje in angažiranje karizem

Raziskave kažejo, da danes doživi občestvo samo tisti človek, ki v njem sodeluje. Več ko je njegovega prispevka, bolj je občestvo »njegovo«, več mu pomeni.

»Heretična« slika?

S **sliko** iz leta 1504 želimo opozoriti na zgodovinsko ločenost med kleriki in laiki, ki jo je *Karl Rahner* označil z izrazom »temeljna pastoralna shizma«. Cerkevno pravo je proti koncu prvega tisočletja postavilo ostre meje med kleriki in laiki, kar se je zrcalilo v

neenotnosti podobe Kristusovega telesa. V 14. in 15. stoletju so govorili celo o **dveh telesih Cerkve**, od katerih ima vsako lastno glavo: eno cesarja in drugo papeža. Uveljavilo se je upodabljanje Cerkve s pomočjo dveh ljudstev: na eni strani so za papežem upodabljali škofo, duhovnike, menihe, na drugi pa za cesarjem kneze, viteze, kmete.

Znamenje časa

Da je danes sodelovanje vernikov v življenju župnijske skupnosti eno

Slika: Freska, 1504, Sv. Primož nad Kamnikom

izmed »znamenj časa«, ki izhaja tako iz potreb postmodernega človeka kot tudi iz ekleziologije drugega vatikanskega cerkvenega zbora, je danes vsem znano.

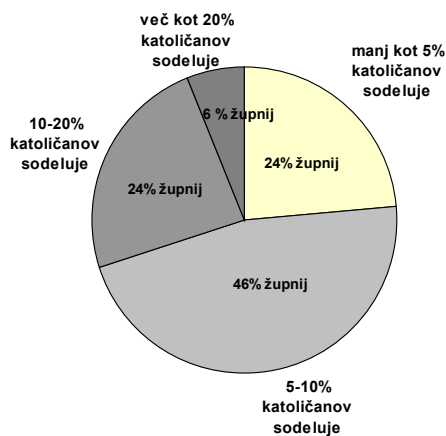
Ekleziološki poudarek drugega vatikanskega cerkvenega zbora na soodgovornosti vseh kristjanov znotraj Božjega ljudstva pa zahteva tudi spremembo v dosednji strukturi Cerkve. Za župnijo to pomeni, da se mora njena večstoletna »pastorala za ljudi« preoblikovati v »pastorala z ljudmi«. Da je treba preiti od župnikovega »servisiranja« oziroma oskrbovanja župnije k župnji, kjer sodeluje čim več župljanov, spodbuja tudi *Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem*.

Iz statistike župnijskih uradov

Ker je v Cerkvi dolga stoletja vladala precej ostra ločitev med kleriki in laiki, je zanimivo pogledati, kako uspešne so župnijske skupnosti dobra štiri desetletja po drugem vatikanskem cerkvenem zboru na področju sodelovanja laikov v življenju župnijske skupnosti oziroma aktiviranja karizem župljanov pri širjenju Božjega kraljestva.

V ljubljanski nadškofiji po podatkih cerkvene statistike sodeluje po župnijah 38.252 katoličanov, kar predstavlja 6,8 % vseh katoličanov v nadškofiji. Katere katoličane smo šteli kot župnijske sodelavce, smo predstavili v prispevku v *Naši pastorali* št. 37 na straneh 10–11.

Ker so med župnijami precejšnje razlike glede na to, kolikšen odstotek katoličanov sodeluje v življenju župnijske skupnosti, smo župnije ljubljanske nadškofije v nadaljevanju razvrstili v štiri razrede (glej graf).

Graf: Razredi župnij ljubljanske nadškofije glede na odstotek sodelujočih katoličanov v župnji

Graf ponazarja, da v župnijah ljubljanske nadškofije v življenju župnije sodeluje:

- manj kot 5 % katoličanov v 24 % župnij;
- 5 do 10 % katoličanov v 46 % župnij;
- 10 do 20 % katoličanov v 24 % župnij;
- 20 in več % katoličanov pa v preostalih 6 % župnij.

ŽPS in odkrivanje karizem

Vsak človek ima karizmo. »Vsakomur se daje razkritje Duha v korist vseh« (1 Kor 12,7).

Na župnijah se ob stiku s prostovoljci (člani ŽPS, lektorji, pevci, krasilci ...) kaj hitro pozabi, da je naloga, ki jo opravljajo, v Svetem pismu povezana z besedo »poklicanost«.

Nalogo odkrivanja in spodbujanja karizem ima v škofiji zlasti ŽPS. V statutu ŽPS je to zapisano v 17. in 18. členu. Slednji spodbuja, naj iščemo karizme na vseh področjih (diakonijskem, bogoslužnem in oznanjevalnem). ■

✍ Marija Maučec-Sušar

Krstna pastorala z neporočenimi starši novokrščencev

Neporočeni starši

Pretresljiv je podatek o deležu neporočenih staršev, ki prosijo za krst svojih otrok. Medtem ko je bilo v sestavi novokrščencev v ljubljanski nadškofiji v letu 1978 le 7 % takšnih novokrščencev, ki niso imeli poročenih staršev, jih je bilo leta 2010 že več kot tretjina (36,5 %).¹ In kot kaže, jih bo v prihodnje še več... To dejstvo zahteva večji premislek, kako naprej z dosedanja krstno pastorala.

Pravzaprav nas podatek niti ne preseneča, saj poznamo dokaj liberalen način skupnega življenja mnogih parov, ki se opredeljujejo za verne katoličane, na tem segmentu praktičnega življenja pa razmišljajo v duhu poudarjene zahodnoevropske kulture. V Sloveniji je glede števila sklenjenih porok (civilnih in cerkvenih) še dodatna težava, saj je treba upoštevati dejstvo, da sta zunajzakonska in zakonska zveza pravno izenačeni.

»Izbirni« verniki in krst otrok

Slišimo, beremo in tudi vidimo, kako se sodobni (netradicionalni) vernik obnaša potrošniško tudi na religioznem področju; izbere tisto, kar potrebuje. Rojstvu otroka vendarle sledi krst!

V preteklosti, ko se je tradicionalna vera še močno prepletala z družbenim nadzorom (kaj bodo ljudje rekli!), je morebitno šibko osebno vero mladih

staršev podpirala (običajno) globoka vera starih staršev in botrov in tudi vernega občestva, je bila vzgoja ali predkrstna kateheza nekako sonaravna.

Danes tako ne gre več. »Izbirni« vernik s svojim odnosom do krsta trči ob institucijo Cerkev (ki je ne mara) in njene njemu pogosto nerazumljive zahteve. Omenjena »vstopna točka evangelizacije« postaja zaradi vpletenosti več dejavnikov vredna vse pozornosti. Po eni strani se je treba tega razveseliti v smislu »tlečega stenja ne ugašajte« in milostnega trenutka ne izpustiti, po drugi pa se ne moremo izogniti zahtevi po primerni pripravi.

Zakrament krsta

Sveti krst je temelj celotnega krščanskega življenja, velika vrata k ži-

vljenju Duha, in vrata, ki odprejo dostop k drugim zakramentom (prim. KKC 1213). Krstna pastoralna je zato temeljnega pomena za življenje in delovanje Cerkev, obenem pa tudi vzorec za pastoralno drugih zakramentov uvajanja. **Osnovni cilj krstne pastoralne je pomagati ljudem do osebne vere.** Ta se razodeva v poslušnosti Božji besedi, v stalni hoji za Kristusom in živem čutu pripadnosti Cerkvi (PZ 141).

Krščevanje otrok je pri nas večinska praksa, priprava na tak krst je pravzaprav kateheza staršev in otrov.

»Tečni in nerazumevajoči« župniki, ki komplicirajo ...

Nedavno tega mi je neznan gospod poslal pismo z naslednjo vsebino (povzemam bistvo): *Svakinja (samohranilka) ima probleme s krstom tretjega otroka. Ni redna obiskovalka cerkve (maše), se pa udeleži maše ob večjih praznikih. Sama ima vse zakramente. Dva otroka ima že krščena, pri zadnjem se je zataknilo. Rada bi krstila tudi tega, saj želi, da so otroci vzgojeni v krščanski veri.*

Z duhovnikom iz druge župnije se je dogovorila, da lahko krst opravi pri njem, vendar mora prinesiti dovoljenje za krst v drugi župniji. Problem je, ker je duhovnik iz njene župnije nikakor ne posluša. Očita ji, da če ona ne hodi v cerkev, tudi njenega otroka ne bo krstil. Pri njem je bila že dvakrat, vendar jo je obakrat zelo neprijazno odslovil.

Kaj pravzaprav sedaj lahko naredi, ker si resnično želi krstiti otroka?

Epiloga ne poznam. Upam le, da je bil v duhu dialoga najprej med obema pristojnima duhovnikoma in ob razumnem pogovoru z mamo, prosilko za krst!

»Oddaljeni« želijo krst otroka

Ker je krst Božji dar, ima načelno vsak otrok pravico biti krščen, če obstaja utemeljeno upanje, da ga bo mogoče vzgajati v katoliški veri. Taki starši potrebujejo dodatno pripravo, saj so vendarle prvi odgovorni za versko vzgojo svojih otrok (PZ 150).

Če starši zaprosijo za otrokov krst zunaj domače župnije, naj duhovnik ali pastoralni delavec, ki jih v tistem kraju sprejme, krsta vnaprej ne obljublja, ampak naj jih opogumi, da zaživijo občestveno v svoji župniji. Pastoralni delavci naj se skrbno trudijo za pastoralno edinost, jasnost meril in spoštljivo ravnanje s prosilci za krst. Tako bodo staršem in »javnemu mnenju« najboljši pomagali k zrejšemu odnosu do zakramentov in vsega krščanskega življenja (PZ 154).

Doživetja po krstu

Vzdržujemo stik s starši krščenca:

- na letnih srečanjih
- preko pisem staršev
- ob blagoslovu otrok na praznik svete Družine
- z družinskimi mašami, pri katerih so mlade družine zaželele.

Bog kot oče in mama

K Bogu hodimo v luči vere vsak po svoji poti (Benedikt XVI.) – vse življenje. Zanj se odločamo vedno znova ob zavedanju, da je vera milost, je pa tudi človekova zavzetost in obračanje k Njemu. Pomeni preiti od razočaranja nad lastnim grehom ali od prevzetnosti nad lastno pravičnostjo k veselju, da smo Očetovi otroci. ■

1 Prim. Perše, Brigita. Ali hočete tudi vi oditi? v: Naša pastoralna 10 (2011) št. 38, 7-8.

✍ Mojca Bertonec

Prekvasiti svet

Drugi vatikanski cerkveni zbor v pastoralni konstituciji Cerkev v sedanjem svetu poudarja, da je ločevanje krščanske vere od vsakdanjega življenja ena najhujših zmot današnjega časa (CS 43).

Ko razmišljamo o prednostih in pomanjkljivostih tradicionalne vere, so pri presojanju še posebno zgovorna svetopisemska poročila o dogodkih, ki so sledila Jezusovemu vstajenju. V njih beremo, kako so apostoli iz prestrašenih učencev, ki so se iz strahu pred Judi skrivali za zaklenjenimi vrati (prim. Jn 20,19), žalovali in jokali (prim. Mr 16,10), po srečanju z Vstalim in prihodu Svetega Duha postali goreči oznanjevalci, ki se niso bali groženj, ječe, preganjanj in celo smrti. Njihova vera je bila kakor gorčično zrno, »ki je takrat, ko se vseje v zemljo, manjše od vseh semen na zemlji. Ko pa je vsejano, raste in postane večje od vseh zelišč in naredi velike veje, tako da morejo ptice neba gnezditi v njegovi sencu« (Mr 4,31). Število tistih, ki so po njihovem pričevanju sprejeli krščanstvo, je iz dneva v dan naraščalo. Bili so »stanovitni v nauku apostolov in v občestvu, v lomljenju kruha in v molitvah« (Apd 2,42), družili so se med seboj in so imeli vse skupno (prim. Apd 2,44).

Poseben pečat je njihovem oznanjevanju dajalo dejstvo, da so bili za to, kar so verovali, pripravljene zastaviti vse, tudi svoje življenje. Prav zato so bili za poslušalce, ki so jih nagovarjali,

tako privlačni. Vse, kar so sporočali, so odlikovale pristne in jasne besede, ki so jih potrjevali z dejanji in vsem svojim življenjem.

Lahko rečemo, da je prav ta pripravljenost pričevanja in oznanjevanja, vztrajanja »v ugodnih in neugodnih okoliščinah« (2 Tim 4,2) tisti lakmusov papir, ki zanesljivo pokaže, ali je vera naših vernikov res pristna, osebna ali pa izhaja zgolj iz navade, ki je lahko celo posledica prisile ali rutine.

Kompendij družbenega nauka Cerkev pravi, da je dolžnost krščanskih laikov, »da po lastni pobudi, ne da bi šele čakali naročil in navodil, začno prekvašati s pravim krščanskim duhom miselnost in nravi, zakone in strukture skupnosti, kjer živijo« (KDNC 531).

Če vera nima del, je, kakor pravi Jakobovo pismo, sama zase mrtva (prim. Jak 2,17). Vera ne more biti polovična, je ni mogoče izraziti le z nekakšnim »občasnim izkazovanjem pripadnosti zgolj na zunaj«; biti mora kakor ljubezen, ki ne sledi ukazom, ampak prihaja iz srca. To namreč intuitivno ve, kaj je potrebno.

Zdi se, da je veliko vernikov, ki jim vera pomeni zgolj občasen, morda celo nedeljski obisk svete maše, ki pa ni rodovitna v njihovem vsakdanjem življenju. To pove že zgoraj omenjeni koncilski zapis, ki ločevanje vere in življenja opredeli kot eno najhujših zmot današnjega časa. Sodobni relativizem

in sekularizem mlačnost vernikov še poslabšujeta.

Obenem pa moramo priznati, da je kljub prvemu vtisu v naših župnijskih občestvih kar nekaj laikov, ki evangelijsko resnično skušajo živeti doma, v župniji, na delovnem mestu, v širši družbeni skupnosti ...

Mnogi izmed njih so v polpretekli zgodovini kakor prvi kristjani za svojo vero tvegali premoženje, položaj v družbi, možnost izobrazbe ... in tudi svoje življenje.

Številni mladi in odrasli župljani prepoznajo, kje so potrebe, na katerih področjih življenja doma, v župniji in širši družbeni skupnosti lahko dodajo svoj delež.

Mnogi kristjani v podjetjih, v katerih so zaposleni, tudi za ceno posmeha sodelavcev ali nevarnosti, da bodo ostali brez službe, zagovarjajo krščan-

ske vrednote. Drugi kot kristjani te vrednote pogumno branijo v javnosti, medijih, preko številnih civilnih iniciativ.

Številni za svojo vero pričujejo skrito, z dobrimi deli in molitvijo.

Vsi ti so tista sol in kvas, ki svetu in tudi našim župnijskim občestvom dajejo okus domačnosti, jih vsem oviram navkljub prekvašajo z evangelijskim in ohranjajo živo upanje, ki je v svetu praznih pričakovanj, kot pravi Kompendij družbenega nauka Cerkve, najboljše pričevanje: »Življenje v svetosti, ki izžareva v tolikerih skromnih, očem ljudi pogosto skritih udih Božjega ljudstva, je prav posebej tisto, kar sestavlja najpreprostejšo in najprivlačnejšo pot, na kateri je mogoče neposredno dojeti lepoto resnice, osvobajajočo moč Božje ljubezni, vrednato brezpogojne zvestobe vsem zahtevam Gospodove postave tudi v najtežavnejših okoliščinah« (KDNC 530). ■

✍ Maja Lopert

Postmoderno iskanje stika z lastno globino v religiji

Temeljni psihološki problem, s katerim se morajo spopadati člani sodobne kulture, je problem identitete.¹ Sodobni način organiziranja družbe namreč obravnava posameznika predvsem kot del posameznih družbenih institucij, torej nekako »po delih« in zato posamezniku ni več sposoben posredovati celovitega odgovora na vprašanje: »Kdo sem?« Na podlagi tega problema se je spremenil tudi sistem vrednot, ki prevladujejo v družbi.

Osrednja vrednota sodobne kulture

Ker je osrednja kriza sodobne kulture kriza človekove identitete, ne preseneča, da je vrednota, ki je v naši kulturi izrazito stopila v ospredje – »jaz«.

Ker prejšnji družbeni sistem vrednot še ni upošteval tega izrazito novega poudarka na osebni identiteti, je ena od značilnosti postmoderne kulture najprej relativiziranje vseh starih vrednot. Stare vrednote kulture so bile v veliki meri materialne², poudarjale so predvsem posameznikovo socialno varnost in kariero, osredotočale pa so se predvsem na njegovo vedenje in njegove dolžnosti do družbe, npr. marljivost, discipliniranost, delo, napredek. Na ta premik na področju vrednot je že leta 1977 v svoji knjigi »Tiha revolucija« opozoril R. Inglehart in kot njegovo osrednjo značilnost navedel to, da se pozornost vse bolj preusmerja od ma-

terialnih k nematerialnim vrednotam. Ne gre sicer za nadomeščanje v tem smislu, da bi stare vrednote ne veljale več. Materialna gotovost, visok dohodek, kariera ipd. ohranjajo svoj pomen tudi v sodobni kulturi, vendar pa se večja delež ljudi, ki dajejo prednost drugim vrednotam. Drugo jasno potrjeno dejstvo, ki je v skladu s pričakovanim premikom težišča kulturnih vrednot, je tako vsebina novejših vrednot. V njih se jasno kaže osrednji pomen, ki ga ima v naši kulturi vprašanje identitete in iskanje odgovora nanj. Znova pridobivajo pomen vrednote, kot so zaupanje, neodvisnost, prijateljstvo, komunikativnost, užitek in sreča.

Za sodobnega človeka je izjemno pomembno, da odkrije trden odgovor

na vprašanje: »Kdo sem?« in da najde temu odgovoru ustrezen slog življenja, torej takega, pri katerem bi bil »v skladu« s samim seboj.

Iskanje odgovora v religiji

Težnja, že kar »hrepenenje« po odkritju lastne identitete se jasno kaže tudi na religioznem področju. Z njo je mogoče npr. vsaj deloma pojasniti primerjavo med reagiranjem ljudi na »tržno« ponudbo raznih sekt in na »psihotrg« (Barz). Sekte in podobne skupine sicer včasih naletijo na zanimanje, vendar pa ne tudi na enako veliko pripravljenost ljudi, da bi se jim pridružili. Povsem drugačen odnos kot do sekt pa imajo ljudje do danes zelo razširjenega psiho-trga. Razlog za to razliko lahko iščemo v dejstvu, da sekte ponujajo »že izdelana« nova verstva, »psihotrg« pa pripisuje največji pomen osebnim vprašanjem posameznika in njegovemu lastnemu iskanju odgovorov. Zanimanje ljudi se torej dejansko ne usmerja na kakšno konkretno novo verstvo – niti na vzhodnjaška ne, čeprav morda zaradi njihove velike navzočnosti na trgu (ponavadi zahodnjaškemu okusu bližji in temu ustrezno precej »predelani« obliki) včasih dobimo tak vtis. Bistveno je, da se to zanimanje usmerja predvsem na sam način pridobivanja odgovorov, da ljudje na svoja najgloblja vprašanja ne iščejo odgovorov, ki bi bili spet »servirani« vnaprej in od zunaj, ampak izrazito iščejo lastne odgovore. Najti jih poskušajo v svoji notranjosti, z metodami, za katere mislijo, da jim bodo to omogočile, npr. z ustreznimi metodami vzhodnih verstev.

V skladu s tem Barzovim opažanjem je postmoderno religiozno is-

kanje usmerjeno predvsem k tistim metodam in načinom duhovnosti, ki pomagajo človeku odkrivati lastne notranje razsežnosti. Tudi družbeni uspeh popularnega »new agea« razlaga sociolog Stenger v tem kontekstu odkrivanja lastne posameznikove identitete: »Gibanje«, kakor to jaz razumem, ni uspešno zato, ker nemara ezoterične, religiozne potrebe »znova odkrivamo«, ampak ker se lahko preko ezoteričnih vsebin uveljavlja program odkrivanja samega sebe (...). »Celostnost« in »duhovnost« sta metafori za ta spremenjeni odnos do samega sebe (...).«

Nova priložnost za religijo

Religiozni, na transcendenco vezan odgovor glede vprašanja človekove identitete predstavlja nekakšno »končno fazo«, najvišjo stopnjo njene upravičenosti. Sociologa P. L. Berger in T. Luckmann poudarjata, da je tako pridobljena identiteta odporna tudi proti »socializacijskim naključjem«, kamor bi gotovo lahko prištevali tudi kaotično situacijo glede odgovorov na vprašanje človekove identitete v sodobni družbi. Berger vidi v sodobnih – za identiteto kriznih – razmerah prav zato tudi veliko možnost za religije. »Jaz« je namreč lahko trden le, če ima ontološke korenine, če sam izvira iz onstranstva.

Vendar pa samo iskanje identitete v religiji seveda nikakor ni novo, ni nekaj, kar bi bilo posebnost naše kulture. Ta kultura je to zvezo le izrazito poudarila in prinesla »na svetlo«. »Življenjsko relevantna« religija, torej religija, ki ne ostaja zgolj na ravni retorike, ampak človeka dejansko vodi v njegovem življenju, lahko to doseže le tako, da predstavlja temelj njegove identitete. Vedno je bilo tako in

tudi danes ni glede tega nič drugače. Religija, ki svoj naziv upraviči, ki je središče človekovega ravnanja in temeljno določa njegovo življenjsko držo, zahteva, kot poudarja A. Stres, absolutno razmerje do Absolutnega. Absolutno razmerje pomeni prav vzpostavitev posameznikovega odnosa do Absolutnega z vsem bitjem, z najglobljimi temelji človekovega razumevanja samega sebe, torej z njegovo identiteto.

V veliki aktualnosti vprašanja identitete v sodobni kulturi vidim zato **osrednjo temo, na katero bi se morale usmerjati religije pri svojem označevanju.** Če je morda res, da nekatere religiozne teme ali vsaj predstave za naše

sodobnike niso posebno zanimive, pa kot njihov izrazit nasprotni pol v religioznih iskanjih vse bolj jasno izstopa glavna tema naše kulture – »jaz«. Opisani trend »novih duhovnosti« je izrazito usmerjen v pridobivanje osebne identitete, to je njeno središče, njen temeljni poudarek, poudarja etnologinja A. Martin³. Tudi pastoralni teolog P. M. Zulehner opaža, da je sodobna respiritualizacija v temelju prav »iskanje lastnega jaza, sredine, stika z lastno globino«. Na podobno težnjo po iskanju identitete v religiji je tudi pri mlajši generaciji že pred dvema desetletjema opozoril G. Schmid, ki

meni: »Religioznost mladih je podlaga za spoznavanje neznanega, za seznanjanje z lastno, notranjo skrivnostjo. Religija mladega človeka je ljubezen do lastnega jaza, ki ga še ne pozna.«

Kot taka sodobna duhovnost že v osnovi popolnoma nasprotuje vsem masovnim odgovorom in odgovorom,

posredovanim od nekoga drugega, ki končno na vprašanje: »Kdo sem?« – na to najbolj osebno od vseh mogočih vprašanj – tudi dejansko ne more odgovoriti. Tovrstne nezadostnosti vseh tujih odgovorov pluralizem ni prinesel, ampak jo je samo poudaril, jo postavil na pravo mesto, »na svetlo«, v zavest. ■

1 Prim. Lopert, Maja. *Identiteta in religioznost*, BV 68(2008) 1, 137–146.

2 Prim. Barz, Heinrich. 1992. *Religion ohne Institution*. Opladen: Leske und Budrich, 25–26.

3 Martin, Ariane. 2005. *Sehnsucht – der Anfang von allem*. Ostfildern: Schwabenverlag AG.

Kateheza in osebna vera

Vera vsebuje spremembo življenja (μετάνοια). Gre za globoko spremembo misli in srca, ki človeka vodi k novemu načinu bivanja, življenja, sožitja z drugimi; v vse to namreč evangelij uvaja. »Ta sprememba življenja se kaže na vseh ravneh kristjanovega bivanja: v njegovem notranjem življenju češčenja in sprejemanja Božje volje; v udeležbi pri poslanstvu Cerkve; v zakonskem in družinskem življenju; v poklicnem življenju; v ekonomskih in socialnih dejavnostih« (OE 23; prim. OE 10; M 13; SPK 55; KKC 1430–1431).

Vera je torej kompleksna resničnost, v kateri se srečujejo vidiki, ki so različni, a globoko povezani in združeni v osebi verujočega: eksistencialni (bivanjski) in noetični (spoznavni) vidik, poleg teh pa še vidika milosti in angažiranja (lastne človekove zavzetosti).

Iz eksistencialnega zornega kota je vera radikalen sprejem Boga, ki odrešuje po Jezusu Kristusu, ki je umrl in vstal; je zaupanje v Očeta, temeljna odločitev, s katero človek postavi na kocko vse življenje, ko brezpogojno sprejema Očetov odrešitveni načrt, ki ga je pokazal in uresničil Kristus, posreduje pa ga Cerkev. Po spoznavni strani se vera enači s posredovanjem odrešenjskega Božjega oznanila, ki mu verujoči brezpogojno pritrjuje in ga sprejema kot najvišje vodilo svojega mišljenja in delovanja. V tem pomenu postane vera novo mišljenje, nov način gledanja na stvarnosti, na življenje, na človeka in celotno stvarstvo, skratka, vse-

mu daje nov pomen. S spoznavnega vidika je torej vera »utelešena resničnost, ki jo je mogoče posredovati tudi drugim«.¹

Vera kot trud ali milost?

V krščanskem pojmovanju vere sta še dve pomembni razsežnosti: vera je milost, je pa tudi človekova zavzetost, proces nenehnega spreobračanja. Vsa Nova zaveza nedvoumno trdi, da je na začetku spreobrnjenja vedno Božja pobuda, zato govori o daru ali milosti vere. Kristjanovo spreobrnjenje je najprej Božje delo, šele nato človeško. Kerigma in kateheza samo posredujeta dar odrešenja, ki ga Oče daje ljudem po svojem Sinu. V izkušnji vere spreobrnjenega kristjana se Božji dar (milost) in človekov odgovor (vera) združita v globoko bivanjsko enoto. To sožitje Božjega daru in človekovega odgovaranja traja vse kristjanovo življenje, saj gre za nenehen proces spreobračanja in rasti v Kristusu. Ob tem je nujno upoštevati, da je spreobrnjenje, če je svobodno in odgovorno dejanje, podvrženo vsem spremembam človekove svobode, ki se v človeku spreminja glede na starost, psihološke danosti ter socialne in kulturne razmere. Svoboda in čut odgovornosti v človeku sta odvisna od razvoja in zorenja ter različnih psiholoških, socialnih, kulturnih, političnih in ekonomskih dejavnikov. Zato spreobrnjenje ni v vseh enako, ampak ga lahko razumemo kot proces rasti v Kristusu, znotraj vseh odvisnosti, ki so neločljivo povezane z

utelešanjem vere v stvarnost posamezne osebe.

Nujnost trajne kateheze

Za nemoten proces rasti v veri je *nujna* trajna kateheza. Vera namreč ni preprosto dana, temveč lahko »okrni ali zraste, lahko ji gre dobro ali slabo. Vera ni preprosto dokončno zagotovilo, ki bi ga lahko imeli za nekakšen vplačan kapital, ki bi le še rasel. Vera je vedno postavljena v nadvse krhko svobodo. Želimo si, da bi bilo drugače, vendar pa je to tisto težko umljivo Božje tveganje, ker nam ni omeril kakega učinkovitejšega zdravila.«²

Svetopisemske kategorije, ki izražajo novo ontološko stanje spreobrnjenca, nakazujejo cilj in določajo temeljne značilnosti človeka *z odraslo osebno vero*: biti Božja in Kristusova podoba, hoditi za Kristusom in ga posnemati, rasti v Kristusu, obleči si Kristusa, dospeti do popolnega človeka v Kristusu, uresničevati svetost itd. V pomenu teh izrazov je globoka enotnost. Izražajo cilje procesa spreobračanja, ki se na zemlji nikoli ne dokonča, saj bo dokončna popolnost dosežena šele v eshatološkem svetu. Po drugi strani pa proces spreobračanja nujno zajema tudi proces človeškega zorenja. Ne gre za dva procesa, ki bi si časovno sledila, temveč »gre za en sam proces z eksistencialnega (bivanjskega) stališča osebnosti ali pa občestva, ki zori: proces spreobrnjenja in rasti v Kristusu, ki je eksistencialno podoben procesu človeškega zorenja, individualnega in občestvenega«.³ Zato je res, da učna doba krščanskega življenja traja vse življenje, prav tako kakor tudi proces človekovega zorenja ni nikoli popolnoma končan. Tako trdi tudi *Splošni pravilnik za katehezo*: »Vera je dar, določen, da se razvija v vernikovem srcu. Oseba, ki začne

verovati, je kot novorojenček (prim. 1 Pt 2,2; Heb 5,13), ki polagoma raste in postaja odrasel, 'popoln človek' (Ef 4,13), da uresniči Kristusovo polnost« (SPK 56; prim. OK 20).

Osebna vera kot proces rasti

V procesu vere in spreobračanja *Splošni pravilnik za katehezo* s teološkega vidika navaja različne nagibe. Pri tem poudarja, da je izpoved krstne vere »temelj duhovne zgradbe, določene, da raste. Krščenc, ki ga vedno poživlja Sveti Duh in ga hranijo zakramenti, molitev in dejavna ljubezen, skuša ob podpori mnogovrstnih oblik trajne vzgoje za vero usvojiti Kristusovo željo: 'Bodite popolni, kot je vaš nebeški Oče popoln' (Mt 5,48). To je klic k popolnosti, naslovljen na vse krščene« (SPK 56d; prim. C 11c, 49b, 42e).

Služba besede, kamor sodi kateheza, je v službi procesa resničnega spreobračanja. Prvo oznanilo kliče k veri; kateheza daje temelj za spreobrnjenje in temeljno strukturo za krščansko življenje, trajna vzgoja v veri pa je hrana, ki jo potrebuje za življenje vsak odrasel organizem.

V prispevku sem orisal krščansko pojmovanje vere, ki je cilj katehetskega procesa. Prikazana dinamična narava vere zahteva, naj v pastoralni skrbi župnija ne nudi le »zakramentalne oskrbe«, ampak tudi prostore in poti trajne vzgoje za vero, ki so namenjeni vsem njenim članom. ■

1 G. GROPPA, Zrelost vere, v: ŠKRABL F. (ur.), Katehetsko-pedagoški leksikon, Katehetski center - Knjižnice, Ljubljana 1992, 757.

2 J. RATZINGER, Bog in svet, Vera in življenje v našem času, Pogovor s Petrom Seewaldom, Družina, Ljubljana 2003, 39.

3 G. Groppo, n. d., 758.

Mladi včeraj, danes, jutri

Na ulici srečam znanko iz let, ko smo se srečevali v mladinski skupini, in ne da bi načrtovali, naju pogovor zanese v leta, ko smo petkove večere preživeli v intenzivnem druženju pozno v noč. Uvod v srečanje je bila petkova sveta maša, pri kateri smo vstopali v liturgično sodelovanje, spoznavali skrivnost bogoslužja in se urili v branju Božje besede. Pot, ki smo jo morali prehoditi od cerkve do župnišča, je bila ravno prav dolga, da smo se počestno naklepetali, nasmejali in si izmenjali dogodivščine tedna, ki je mineval. Sledilo je srečanje, na katerem je imel župnik svojo temo, mi pa smo ga zbrano poslušali. Zanimivo je bilo. Nihče ni klepetal ali se pritoževal. Tam smo bili, ker smo se počutili doma, nagovorjeni, sprejeti, po odmoru smo zastavljali vprašanja, in kar je bilo najpomembnejše: nekdo nam je prisluhnil, nas vzel resno in imeli smo občutek, da smo v župniji pomembni, da imamo svoje mesto in vlogo. V nedeljo je občasno sledilo kako povabilo na izlet, poletje pa je bilo rezervirano za planinska potepanja in počitnice na morju. Za kakšne organizirane duhovne vaje ali tedne duhovnosti smo se redkeje odločali, saj je bilo župnijsko jedro močno in smo od tam črpali za telo in duha. Znanka je okrepljena z živimi spomini odšla po svojih opravkih, meni pa je misel od nekoč prihajala na danes.

Nekdaj tradicionalne mladinske skupine po župnijah v večini ugašajo.

Oblika srečevanj, na katerih smo bili na neki način bolj prejemniki, malo manj pa soustvarjalci ali celo protagonisti, se počasi poslavlja. K temu so nedvomno prispevale spremembe v družbi in hiter razvoj številnih gibanj in društev v Cerkvah, ki so v versko ponudbo prinesle pestrost, svežino, dinamičnost ter dale kako večjo možnost izražanja duhovnega doživljanja in hkrati udeleževanja v življenju Cerkve. Danes je na verskem področju veliko ponudbe, Duh rojeva nove oblike in načine, ki sodobnemu človeku pomagajo iskati in najti Boga. Temeljna drža vseh, ki smo v Cerkvah poklicani k evangelizaciji, je, da iščemo, najdemo in posredujemo Boga, Sveti Duh pa iskalca lahko na cilj privede po različnih poteh. Ali po poti Prenove v Duhu, Zakoncev za Kristusa, Salezijanskega mladinskega gibanja, romanja v Assisi ali Loyolo, preko prostovoljstva v misijonih, festivala Stične mladih, Nikodemovih večerov, meditativnih vikendov in duhovnih vaj, oratorija ali pa preko nedeljskega obiska svete maše.

Sodobnega človeka, ki je nekako nasičen in poln vsega zunanjega, prazen pa Boga, tudi te nove oblike več ne pritegnejo. Je kot globoko pod ničlo zamrznjen kos mesa, otopel, hladen, brez diha življenja v sebi. Kako nagovoriti njega? Pristnost, preprostost, istovetnost besede in zgleda, osebna svetost, ljudomilost so besede, ki jih tradicionalno ponavlja vsaka generacija.

»Ubirati poti, ki bodo lahko razlagale izkušnjo, govorile z življenjem in ga usmerjale, je izziv, ki ga opazamo v vseh okoljih. Dialog je izziv današnjega časa. Temeljnega pomena je, da se znamo v današnjem raznokulturnem svetu pogovarjati ne le nad vsemi razlikami, ampak kljub vsem razlikam. Vse to od nas zahteva, da se decentriramo, da usmerimo svojo pozornost v to, kar drugi izreče ali ne izreče.« /Smernice za vzgojno poslanstvo HMP/

In kaj nam govorijo mladi danes, po čem hrepenijo, povprašujejo? Morda jih bomo razumeli jutri? Prisluhnimo pa jim danes.

Sprememba v svetu

Od nekdanj sem si potihoma želela, da bi bila del neke spremembe v svetu, da bi lahko pomagala. Rada bi videla, kako ljudje lahko skromno živijo in so vseeno srečni, znajo ceniti malenkosti in so srčni. Zdi se mi, da lahko s svojim skromnim prispevkom vseeno pomagam in naredim majhno spremembo. **Eva**

Izkušnja za življenje

Sam sem že dolgo časa prostovoljec, pomagal sem tudi v vrtcu na cicibanovih uricah, sem oratorijski in birmanski anima-

tor. Upam in mislim, da me bo ta izkušnja veliko naučila in me spremljala skozi vse življenje. **Žiga**

Malo je potrebno za srečo

Na prostovoljno delo odhajam zato, ker me je ta čudovita izkušnja z ljudmi, ki s presenetljivim veseljem, pristnostjo in optimizmom vstopajo v življenje, popolnoma prevzela. Želim se »spomniti«, da je za to, da v srcu čutiš neizmerno srečo, potrebno zelo malo, lahko je to že objem, dotik, lepa beseda, nasmeh, pogled, darovanje za druge ... **Petra**

Pomoč za odločitev

Mislim, da je izkušnja življenja v skupnosti pripomogla k odločitvi in me preprosto še bolj povezala z Gospodom in tudi dala moč za pristne odnose. **Jasmina**

Preprostost

Romanje je bilo lepa izkušnja medgeneracijskega druženja na avtobusu in piemontskih gričih. Osebno me je znova najbolj nagovorilo spoznanje, da Bog deluje po preprostih ljudeh, ki so skozi človeško prizmo gledanja na svet nepomembni. Le skozi preprostost srca ljudi lahko Bog »dela« svetnike. Svetnike, ki so na pravem mestu o pravem času, za Kristusa in ljudi. **Tomaž** ■

✉ Gregor Kunej

Rojstvo novih generacij pastoralnih delavcev za mlade

Smo v letu, ko se bo množica mladih z vsega sveta znova zbrala ob papežu Benediktu XVI. Tokrat na 26. Svetovnem dnevu mladih (SDM), ki bo avgusta v Madridu. Pri SDM gre za bogato dediščino 1. maja 2011 za blaženega razglašenega papeža Janeza Pavla II., ki je tudi uradni zavetnik SDM. Gre za neprecenljivo dediščino celovite priložnosti, ki jo je papež Janez Pavel II. omogočil, spodbudil in usmerjal. Z držo navzočnosti sredi življenja mladih, z držo pozornega poslušanja, opazovanja in sprejemanja se je 'učlovečil-udomačil' v svetu mladih. S to svojo pronicljivostjo Božje ponižnosti in dobrote se je približal slehernemu človeku, zlasti mladim, čeprav se z ve-

čino nikoli ni fizično (povsem osebno) srečal! Prav vsakdo pa je v njem začutil in prepoznal zagovornika in očeta, prepoznal Božjo ljubezen, ki krepi, spodbuja, odpušča, neguje in dviga duha mladostnega iskanja. Iz te ljubezni do človeka, ki se je oblikovala ob Jezusu, vi nesebični ljubezni do človeštva, se je krepila moč vere številnih množic mladih, ki so zanj slišali; mladih, ki so se udeleževali množičnih srečanj z njim, ali tistih, ki so ga slišali ali se z njim celo osebno srečali.

Ob predaji križa SDM 6. aprila 2009 v roke mladim Špancem, ki organizirajo letošnje srečanje v Madridu, je papež Benedikt XVI. mlade povabil, naj se oblikujejo

v veri, ki daje smisel njihovemu življenju, ter okrepijo svoje prepričanje, da bodo ostali trdni ob težavah vsakdanjega življenja. Ko potujejo h Kristusu, pa naj pritegnejo na to pot svoje mlade prijatelje, tovariše pri študiju ali delu, da bi ga tudi oni spoznali in priznavali za Gospoda svojega življenja. Da bi to storili, naj pustijo, da se moč Najvišjega, to je Sveti Duh, v njih razodene v vsej svoji lepoti. »Mladi ljudje morajo danes odkrivati novo življenje, ki prihaja od Boga, da jih poteši resnica, ki ima svoj izvor v Kristusu, ki je umrl in vstal, in ki jo je prejela Cerkev kot zaklad za vse človeštvo.« O svetovnem dnevu mladih je papež dejal, da razkriva moč/dinamiko/dinamizem Cerkve in njeno večno mladost. Ob tem je poudaril, da tisti, ki ljubijo Kristusa, z enako vnemo ljubijo Cerkev, ker nam omogoča, da živimo blizu Gospoda. »Zato gojite pobude, ki mladim ljudem omogočajo, da se čutijo člani Cerkve, v polnem občestvu s svojimi pastirji in s Petrovim naslednikom. Molite skupaj, odpirajte vrata svojih župnij, združenj in gibanj, da se bodo vsi počutili v Cerkvi kakor v svojem domu, kjer so ljubljeni z Božjo ljubeznijo. Praznujte in živite svojo vero z velikim veseljem, ki je dar Duha.«

Pastoralno delo in mladinska pastorala danes in jutri morata na novo odpreti vrata. Kakor je bl. Janez Pavel II. ob nastopu svoje papeške službe dejal: »Ne bojte se odpreti vrata Kristusu!«, tako se tudi mladinski pastoralni delavci DANES, bodisi po župnijah, v gibanjih, združenjih ... ne bojmo odpreti vrat pobudam, v katerih se bodo mladi čutili člani Cerkve, soustvarjalci in soakterji skupnega življenja. **Mladi hočejo in smejo soustvarjati življenje skupnosti in ne biti samo uporabniki.** Sobratje duhovniki, redovniki, redovnice in drugi laiški pastoralni so-

delavci, **NE BOJTE SE ODPRETI SVOJEGA ŽIVLJENJA, SVOJIH NAČRTOV ZA POBUDE, KI ZAJEMAJO MLADE!** Da bi to zmogli, moramo dopustiti, da se Sveti Duh razodene v vsej svoji lepoti in moči, da Gospod odpre najprej nas in nam da moč. Zaman je pozno v noč sedeti pri delu, če Gospod ne zida hiše. Različni so darovi, Duh pa je isti!

Ključnega premika mladinske pastorale ne bo z našimi številnimi modrovanji, načrti in dogovori, ki jih navadno ne izpolnimo, ker nam osebno ne ustrezajo, ali pa se izgovarjamo na posebne okoliščine, v katerih delujemo ... Do ključnega premika mora najprej priti v naših srcih! Ključnih premikov ne bomo delali mi, ampak On. O tem je spregovoril predsednik Papeškega sveta za laike kardinal Stanislav Rylko na mednarodni konferenci mladinskih delavcev v Rimu 3. aprila 2009.

Ob tej priložnosti je odgovornim za mladinsko pastoralo in njihovim pastoralnim sodelavcem dejal: »Tisti, ki delujejo v mladinski pastoralni, morajo **odvreči povprečnost in se napolniti s pastoralno gorečnostjo, da bodo oznanjali Kristusovo blagovest mladim.**« Kardinal Rylko je imenoval dogodke za mlade »delavnice mladinske pastorale« ter navzoče spomnil, da **mladinska pastorala ni dodatek k rednemu pastoralnemu delu Cerkve, marveč njogova srž, njegovo srce. Mladinska pastorala ne more biti niti navadna niti povprečna, je zatrdil. Zahteva nenehno spreobračanje srca in stalno prizadevanje za vedno nove načine za oznanjevanje Kristusa. In zahteva resnično pastirsko gorečnost za mlade. To je tudi zelo natančna naloga, saj imajo mladi zelo natančna pričakovanja do odraslih. V njih nočejo imeti le učiteljev, temveč predvsem pristne in dosledne pri-**

če. Ob poudarku pomembnosti svetovnega dneva mladih je kardinal Rylko dejal, da so postali previdnostni kazalec pastorale za mlade rodove v Cerkvi. Imajo dragoceno vlogo vodenja, navdiha in spodbude. Kardinal je dejal, da so se ta srečanja izkazala tudi kot izjemna opazovalnica mladih po svetu, kjer je mogoče opaziti težnje mladih in ki jih težko kdaj pokrijejo mediji. Predsednik papeškega sveta za laike je pripisal svetovnemu dnevu mladih **rojstvo novih generacij pastoralnih delavcev za mlade**, ki vedo, kako naj odgovarjajo na resnične probleme mladih. Svetovni dan mladih pa tudi poraja novo generacijo mladih, ki vedo, kako naj se postavijo proti splošnemu teženju prevladujoče pomoderne kulture. To so mladi, ki rečejo »da« Kristusu in njegovi Cerkvi, mladi, ki iščejo resnični/pravi smisel življenja. »So manjšina,« je dejal kardinal, »vendar ustvarjalna, ena tistih manjšin, ki so odločilne za prihodnost človeštva.«

Odvrzimo povprečnost! Odvrzimo malodušje nad nezainteresiranostjo, odvrzimo žalost nad neodzivnostjo, odvrzimo potrtoost nad nerazumevanjem. ŽALOST BLOKIRA! VESELJE SPODBUJA VSAKO ODLOČITEV! Delajmo za pastoralno gorečnost in veselje, ki je v Jezusu Kristusu in njegovi blagovesti! Veselje je lastno tistemu, ki je našel svoj zaklad (Mt 13,44-46), tistemu, ki ljubi. Ljubezen vodi v odločanje: odreže, kar ni vredno, iz ljubezni (ne iz zamere, žalosti, zavisti) do tega, kar je vredno, kar je bistveno. Samo velika ljubezen naredi človeka ravnodušnega do vsega, kar ni vredno in bistveno – ne zato, ker bi izgubilo pomen, ampak ker končno tudi vse to dobi svoj smisel v bistvenem. Kar je bilo prej naldoga, sedaj pomaga dosegati to, kar je

komu pri srcu. Mladinski pastoralni delavci moramo znova **odkriti zaklad**, ki je Jezus Kristus. Ta zaklad bo ostal neuporaben vse dotlej, dokler se mi sami ne odločimo in ga naredimo za svoj zaklad. Kmet iz prilike zaklad skriva iz strahu, da bi ga izgubil: ni njegov, dokler ne vložiti vsega, kar ima. Vse svoje moči moramo znova usmeriti v pridobivanje zaklada – Jezusa Kristusa, ne v pridobivanje mladih! Mlade bo po nas, ko bomo prežeti s Kristusom, pridobil val On sam!

Mladinski pastoralni delavci (duhovniki, redovniki, redovnice in laiški sodelavci) nismo učitelji, ampak prve in dosledne priče Kristusove blagovesti! Iz osebne odločitve in ko bomo vse, kar smo in imamo, vložili v ta zaklad, **bomo verodostojne priče Božje Ljubezni** sredi sveta mladih, ki hrepeni po odrešenju, sprejetosti, spodbudi, ljubezni, veselju ...

**STIČNA
MLADIH 2011**

Ne prezrite – Skupaj za novo pastoralno gorečnost!

Na jubilejni 30. STIČNI MLADIH v soboto, **17. septembra 2011**, organiziramo posebno **delavnico za mladinske delavce** (duhovnike, redovnike, redovnice in laike), ki jo bo vodil letošnji pridigar pri maši v Stični, vrhovni predstojnik salezijancev Pascual Chavez.

Delavnica bo od 11.30 do 13. ure. Povabljeni k sodelovanju! ■

✉ Gregor Kunej

Ponudba na področju mladinske pastorale

SLOVENSKA ŠOLA ZA ANIMATORJE V LETU 2011/2012

Vse mladinske pastoralne sodelavce po župnijah vabimo, da že ob koncu tega pastoralnega leta spodbudite letošnje birmance k udeležbi na jesenski ŠAP, druge animatorje pa k izpopolnjevanju animatorskega znanja in tudi celostni osebni ter duhovni formaciji mladinskih voditeljev.

Kontakt za vse informacije glede vseh programov Slovenske šole za animatorje:
Društvo SKAM – Skupnost katoliške mladine:
Vesna Jug, ssa@drustvo-skam.si,
tel. 01/426- 84-77. Informacije najdete tudi na spletu: www.drustvo-skam.si/ssa.

Legenda:

- ŠAP: Šola za animatorje pomočnike, starost 13–14 let; število udeležencev: 18–25
- ABC: Šola za animatorje skupine: starost 15 +; število udeležencev: 18–25
- ANIMADUHOVNOST starost: 17 +; število udeležencev: 18–25
- ŠOLA ZA VODITELJE 2011/2012: starost: 17 +; število udeležencev: 18–25
- SKUPINA ZA INTERVIZIJO 2011/2012: starost: 18 +; število udeležencev: 6–10

KAJ IMA ŽUPNIJA/DEKANIJA od SKAM-a – Skupnosti katoliške mladine?

- Imate skupino mladih in iščete nekoga, ki bi zanje pripravil duhovne vaje oz. duhovno družabni vikend?
Kontakt: s. Metka Kos, dv@drustvo-skam.si, tel. 01/426-84-77
- Načrtujete formacijo župnijskih/dekanijskih mladinskih pastoralnih sodelavcev?
Kontakt: Vesna Jug, ssa@drustvo-skam.si, tel. 01/426-84-77
- Želite v župniji/dekaniji pripraviti letni načrt dela z mladimi?
Kontakt: s. Metka Kos, dv@drustvo-skam.si, tel. 01/426-84-77 ali Gregor Kunej, gregor.kunej@drustvo-skam.si, tel. 01/426-84-77
- Želite župnijsko/dekanijsko skupino mladih organizirati kot društvo? Postanite lokalna enota Društva SKAM – Skupnost katoliške mladine
Kontakt: Gregor Kunej, gregor.kunej@drustvo-skam.si, tel. 01/426-84-77

Ponudba na področju mladinske pastorale

- Potrebujete skupino mladih, ki bo mlade v vaši župniji/dekaniji spodbudila za različne programe: Šola za animatorje, duhovne vaje ...

Pokličite, pridemo na dom!

Kontakt: Vesna Jug, ssa@drustvo-skam.si, tel. 01/426-84-77

ali s. Metka Kos, dv@drustvo-skam.si

Počitniški dom na otoku Kaprije pri Šibeniku – MOŽNOST ZA ZAKONSKE IN DRUGE ZAKLJUČENE SKUPINE

V poletnem času pa tudi zunaj sezone je dom na voljo zaključenim skupinam: zakonske skupine, skavti, skupine animatorjev, župnijski sodelavci ...

V poletnem času se je mogoče prijaviti samo za ves teden. V letu 2011 je prosto še dva tedna: 14.–21. 8. in 21.–28. 8. Za več informacij: www.drustvo-skam.si/kaprije; Gregor Kunej, kaprije@drustvo-skam.si ali 041-741-380.

KAJ SE BO DOGAJALO?

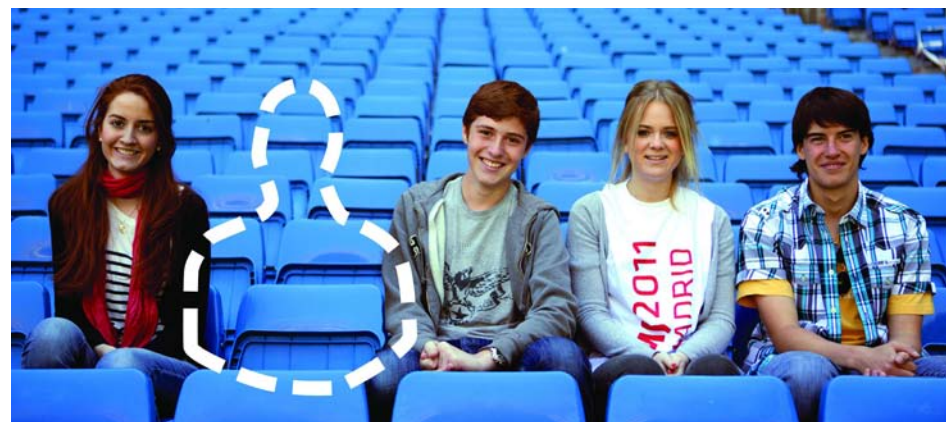
POLETNA PONUDBA:

datum	program	naslov
24. – 25. 6. 2011	Peš romanje na Brezje	info@drustvo-skam.si
10. – 17. 7. 2011	Poletna šola skupnosti na otoku Kaprije	kaprije@drustvo-skam.si
16. – 25. 7. 2011	Poletni teden v Taizéju	taize@drustvo-skam.si
9. – 23. 8. 2011	Svetovni dan mladih, Madrid 2011	sdm@drustvo-skam.si

DOGODKI ZA MLADE:

datum	dogodek
4. 5. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: Navdušenje brez konca (ob 20.30)
11. 5. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: pogovorna oddaja (ob 20.30)
14. 5. 2011	1. priprava romarjev za SDM, Madrid 2011 (po škofijah); za ljubljansko nadškofijo v telovadnici Zavoda sv. Stanislava
27. – 28. 5. 2011	Grozdetova NOČ MLADIH – nočno romanje z Mirne na Zaplaz in bdenje na Zaplazu
1. 6. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: Korenina ne pozebe (Ukoreninjeni v Njem) (ob 20.30)
2. 6. 2011	Seminar o teologiji telesa za mladinske voditelje v Stični (2/4)
8. 6. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: pogovorna oddaja (ob 20.30)
11. 6. 2011	2. priprava romarjev za SDM, Madrid 2011 (po škofijah); za ljubljansko nadškofijo v telovadnici Zavoda sv. Stanislava
6. 7. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: ob 20.30

Ponudba na področju mladinske pastorale

datum	dogodek
13. 7. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: pogovorna oddaja (ob 20.30)
3. 8. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: ob 20.30
10. 8. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: pogovorna oddaja (ob 20.30)
4. 9. 2011	Dan Društva SKAM – Skupnost katoliške mladine
7. 9. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: ob 20.30
14. 9. 2011	Radijska kateheza na Radiu Ognjišče: pogovorna oddaja (ob 20.30)
17. 9. 2011	Jubilejna 30. Stična mladih
28. 9. – 2. 10. 2011	Duhovne vaje v tišini za študente

Podrobnejše informacije na: www.drustvo-skam.si

DOGAJANJE NA JURČIČEVEM TRGU 2

datum	ura	dejavnost
10. 5. 2011	12.00–23.00	Celodnevno češčenje – adoracija
	23.00	Sklep češčenja, maša
24. 5. 2011	18.00	Adoracija
	19.00	Maša Skupnosti katoliške mladine
26. 5. 2011	20.00	Taizéjska molitev (Evangelizacijska cerkev)
14. 6. 2011	18.00	Adoracija
	19.00	Maša Skupnosti katoliške mladine
16. 6. 2011	20.00	Taizéjska molitev (Jurčičev trg 2)
29. 9. 2011	20.00	Taizéjska molitev

Povabljeni, da o dogajanju na Jurčičevem trgu obvestite mlade, ki so čez teden v Ljubljani. ■

Druga redna plenarna seja ŠPS

26. marca je bila v Repnjah 2. redna plenarna seja Škofijskega pastoralnega sveta (v nadaljevanju ŠPS) v tem pastoralnem letu. Po uvodni molitvi in pozdravu g. nadškofa so člani ŠPS predstavili delovanje na svojih področjih v pastoralnem letu solidarnosti in dobrotelosti. V največji meri smo te poudarke skušali vgraditi v že obstoječe projekte in dejavnosti. Ugotovili smo, da se je marsikje uveljavila miselnost, da je »solidarnost in dobrotelost« stvar Karitas in razdeljevanja pomoči, vendar gre za bistveno širše področje. Dobrotelost mora biti temeljna drža Cerkev, saj brez le-te Cerkev ni! Tudi naše delovanje na tem področju ne sme biti omejeno zgolj na to pastoralno leto, ampak mora to biti naša stalnica, ki se nikoli ne konča.

V nadaljevanju se je razvila razprava o katoliških izobrazencih. Pastoralna je pri nas je usmerjena zelo fragmentarno, nimamo pa celostnega pristopa in medsebojnega sodelovanja med posameznimi uradi. Govorili smo, kako omogočiti laikom prostor za njihovo dejavno delovanje znotraj Cerkev in širše družbe; podajati celostno formacijo in omogočiti širši dostop do cerkvenih dokumentov in cerkvenega učiteljstva; s tesnejšim medsebojnim sodelovanjem med posameznimi uradi in odbori znotraj ŠPS priti naproti katoliškimi izobražencem in jih pooblastiti za njihovo večjo družbeno delovanje. Vključiti in podpreti tudi prizadevanja Teološke fakultete in drugih, ki že delujejo na tem področju. V pogovoru smo

se dotaknili še drugih vprašanj: družinski zakonik, finančna afera v Mariborski nadškofiji, pastoralna upokojeencev ...

V drugem delu seje smo se lotili pastoralne usmeritve za prihodnje leto. Alojzij Štefan nam je predstavil načrt pastoralnega leta socialne pravičnosti, ki nosi naslov »Pravičnost v ljubezni«. Vizija celotnega leta je, da bi verniki po končanem pastoralnem letu 2011/2012 bolje povezovali krščansko prakso z življenjem v družbi; da bi bolje poznali družbeni nauk Cerkev in ga živeli v svojem bivanjskem, delovnem in družbenem okolju.

Ker pastoralni načrt v tistem trenutku še ni bil dodelan, je bila imenovana posebna skupina (p. Tadej Strehovec OFM, s. Erika Prijatelj OSU, Alojzij Štefan in Mojca Bertonec), ki naj pripravi izbor vsebin ter načrt dejavnosti za prihodnje leto. Določen je bil datum izredne seje ŠPS, ki bo v celoti namenjena pastoralnemu načrtu za prihodnje leto. Do takrat naj bi pripravili konkretne predloge za delo v prihodnjem pastoralnem letu.

V sklepnih besedah nas je g. nadškof Stres znova povabil, naj od razmišljanja o pastoralnih poudarkih in ciljnih skupinah preidemo na pastoralno načrtovanje, ki mora biti daljnoročno in širše zastavljeno. Cilj, za katerega se moramo prizadevati, je: preiti iz tradicionalne vernosti v osebno odločitev za Kristusa. Na splošno pri nas vernost še ni padla, čeprav je neskladje med nedeljniki in zgolj deklariranimi »verniki« vedno večje. ■

Nadškofija
LJUBLJANA

*“Pridite k meni vsi,
ki ste utrujeni in obteženi,
in jaz vam bom dal počitek.
Vzemite nase moj jarem
in učite se od mene,
ker sem krotak in v srcu ponižen,
in našli boste počitek svojim dušam ...”
(Mt 11,28-29)*